

[Vilhelm Rasmussen.]

maa der saa ogsaa foretages radikale Ændringer i Eksaminationen, og navnlig maa man i meget højere Grad gaa over til skriftlige Prøver, og her beder jeg den højtærede Minister om ogsaa at undersøge nye Veje til en mere frugtbar Opdragelse af den danske Ungdom.

Efter at jeg har behandlet dette Spørgsmaal, vil jeg gerne gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. N. Neergaard. Det interesserede mig i høj Grad, da det ærede Medlem som Ordfører for sit Parti søgte at faa Æren for Statsfinansernes Stilling, men det forekommer mig, at det ærede Medlem Hr. N. Neergaard i Modsætning til, hvad der ellers udmærker dette ærede Medlem, var meget lidt grundig i sin Undersøgelse. Hvis man vil have at vide, hvem der har Æren for, hvorledes den danske Stats Finanser i dette Øjeblik ser ud, kan man ikke nøjes med et lille Forsøg og et mislykket Forsøg paa at vise, at det Resultat, der foreligger, stammer fra Nedskæringen, det vil sige fra Udplyndringen af vort Lands fattigste Befolkningslag til Bedste for de mest velhavende Befolkningslag. Nej, man maa ogsaa, som ærede Medlemmer, bl. a. det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, har gjort det, for det første se lidt paa, hvorledes det forholder sig med den særlige Ejendommelighed ved Statens Finanser, som finder Udtryk i den skiftede Statsgæld, og paa dette Punkt synes det mig, at det ærede Medlem Hr. N. Neergaard har Krav paa lidt Grundighed i Dokumentationen.

Derfor skal jeg tillade mig at gøre opmærksom paa, hvorledes Statsgælden har skiftet under de forskellige Ministerier. Den var i 1914 360 Mill. Kr. Da Verdenskrigen med alle dens ekstraordinære Udgifter var forbi, var den 926 Mill. Kr., men samtidig fandtes der en Kassebeholdning paa 312 Mill. Kr. Altsaa maa man sige, at den daværende Finansminister, som selvfølgelig var en ren Sinke ved Siden af det ærede Medlem Hr. N. Neergaard, dog alligevel havde ført det danske Samfund godt gennem Verdenskrigen og dens uhyre Udgifter. Saa traadte det ærede Medlem Hr. N. Neergaard til, bl. a. som Finansminister, og i 1924 var den danske Statsgæld ved Optagelse af Statslaan til en saa svimlende Rente, som vi aldrig før har set her i Danmark, 1 256 Mill. Kr., altsaa en kæmpemæssig Forøgelse. Jeg siger: Æren, der æres bør. Saa skete der det ulyksalige for Ministeriet Neergaard, at det faldt, og det første Ministerium Stauning traadte

til, og da Ministeriet Stauning med sin nuværende højtærede Finansminister havde regeret, var Statsgælden nedbragt med ca. 90 Mill. Kr., saaledes at den i 1927 var 1 163 Mill. Kr. Naa, saa tog det danske Vælgerfolk efter min Mening fejl ved et Valg, og vi fik Ministeriet Madsen-Mygdal. Aldrig saa snart er det ærede Medlem Hr. N. Neergaard i Spidsen for Finanserne, før det faar den mærkværdigste Indflydelse paa Statsgælden, thi den var i 1929 i 373 Mill. Kr. Hvis man her i Danmark havde en Skik, der lignede den kinesiske, at man giver afgaaede Embedsmænd en meget høj Titel, kunde jeg nok foreslaa en meget betegnende Titel til det ærede Medlem Hr. N. Neergaard, netop i Kraft af de kæmpemæssige Statslaan, det ærede Medlem, hver Gang han har været Finansminister, har optaget og forøget Statens Gældsbyrde og Rentebyrde med. Jeg synes, at naar man skal tale om Æren, er det uretfærdigt ikke at gøre det med en saadan Grundighed, at det stiller Tingene i det rette Lys.

Men det er jo ikke nok, nej, vi bør ogsaa undersøge: Hvorfor har vi faaet denne vældige Forøgelse af den danske Statsgæld? Hvem har det økonomiske og politiske Hovedansvar for, at Danmark har faaet en saa mægtig Gældsbyrde paalagt, hver Gang Venstre har haft Ledelsen? Hvis vi vil undersøge det, forekommer det mig, at man maa betragte hele Perioden fra 1914 til Dato som en enkelt økonomisk og politisk Periode, der desværre endnu ikke er afsluttet. Man kan derfor ikke dømme retfærdigt i denne Sag og lægge Æren og Ansvar, hvor det skal lægges, uden at tage hele denne Periode fra dens Begyndelse til Dato, og naar jeg gør det, kan jeg ikke med Anvendelsen af den største Objektivitet se rettere, end at der hviler et mægtigt Ansvar, økonomisk og politisk, paa de to Partier, der i dette Øjeblik er Rigsdagens højtærede Opposition. Naar jeg siger dette, er det først og fremmest ud fra en psykologisk Betragtning. Da nemlig Verdenskrigen brød ud, gik det her som alle Vegne paa Jorden, at en Chance for at tjene Penge mødte et Ønske i Befolkningen om at faa saa megen Profit som muligt. Det er ikke noget, for hvilket man specielt kan laste vort Folk, det er et Fænomen, vi ser alle Vegne paa Jorden og altid vil staa overfor i en tilsvarende Situation. Saa spørger jeg: Hvad er i en saadan Situation de ledende, ansvarlige Personligheders Opgave? Er det den indirekte at støtte et saadant Profitbegær, at forsvare det og gøre det endnu større, end det ellers vilde være, eller er det den i